

aanvullend ecologisch onderzoek

onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde natuurwaarden
ten behoeve van ruimtelijke ontwikkelingen

ijzerman advies
ruimtelijke ordening & ecologie

locatie Schippers, Oerle
rapportnummer 2009178

aanvullend ecologisch onderzoek

Locatie Schippers, Oerle

rapportnummer 2009178

rapportnummer: 2009178

datum: 13 augustus 2009

opdrachtgever: Schippers
Oude Kerkstraat
Oerle

contactpersoon: J Hegmans (Mdrie)

uitvoerder: © IJzerman advies
St. Josephstraat 126e
5017 GL Tilburg
Tel 013-5821401
GSM 06-38506432
Mail sander@landschappers.nl
www.ijzermanadvies.com

projectleider: S J IJzerman

IJzerman advies is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Doelstelling	4
Gebiedsbeschrijving	5
huidige situatie	5
toekomstige situatie en benodigde ingrepen	5
Werkwijze	7
vleermuizen	7
Wet- en regelgeving	9
Resultaten	10
inspectie bebouwing	10
batdetectoronderzoek	11
Conclusie	12
Bronnen	13

Inleiding

Voor de locatie Schippers aan de Oude Kerkstraat te Oerle bestaan ontwikkelingsplannen.

Geofox-Lexmond heeft in oktober 2008 een quick scan flora en fauna laten uitvoeren voor de betreffende planlocatie. Hieruit kwam naar voren dat de geplande ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk strijdig zijn met beginselen van de Flora- en faunawet en dat in het kader hiervan aanvullend onderzoek noodzakelijk wordt geacht.

In deze rapportage worden de bevindingen van het aanvullend onderzoek gepresenteerd en worden de consequenties van de geplande ruimtelijke ingrepen ten aanzien van de Flora- en faunawet nogmaals beschouwd.

Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek is duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet worden overtreden door de voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen. Indien er sprake is van een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet is voor de ingrepen een ontheffing vereist op grond van artikel 75c Flora- en faunawet.

Op basis van de uitgevoerde quick scan kwam naar voren dat nader onderzoek gedaan moest worden naar:

- vleermuizen (tabel 3; bijlage IV van de Habitatrichtlijn; Flora- en faunawet). Alvorens de sloop- of kapwerkzaamheden kunnen starten dient duidelijkheid te worden verkregen over de aanwezigheid van vleermuizen. Dit onderzoek dient plaats te vinden in de actieve periode van vleermuizen (april-mei tot augustus-september) en bestaat uit een aantal avond- en ochtendinspecties. Indien er vaste verblijfslocaties van vleermuizen worden aangetroffen in de bebouwing of in te kappen bomen is een ontheffing op de Flora- en faunawet noodzakelijk alvorens de sloop of kap kan aanvangen.

Het uitgevoerde onderzoek geeft antwoord op de vraag of er in het plangebied vaste verblijfs- of gebruikslocaties aanwezig zijn voor vleermuizen en in hoeverre er negatieve effecten optreden door de geplande ingrepen. Onder verblijfs- en gebruikslocaties worden ook voortplantingsplaatsen, leefgebieden en fourageerplaatsen bedoeld.

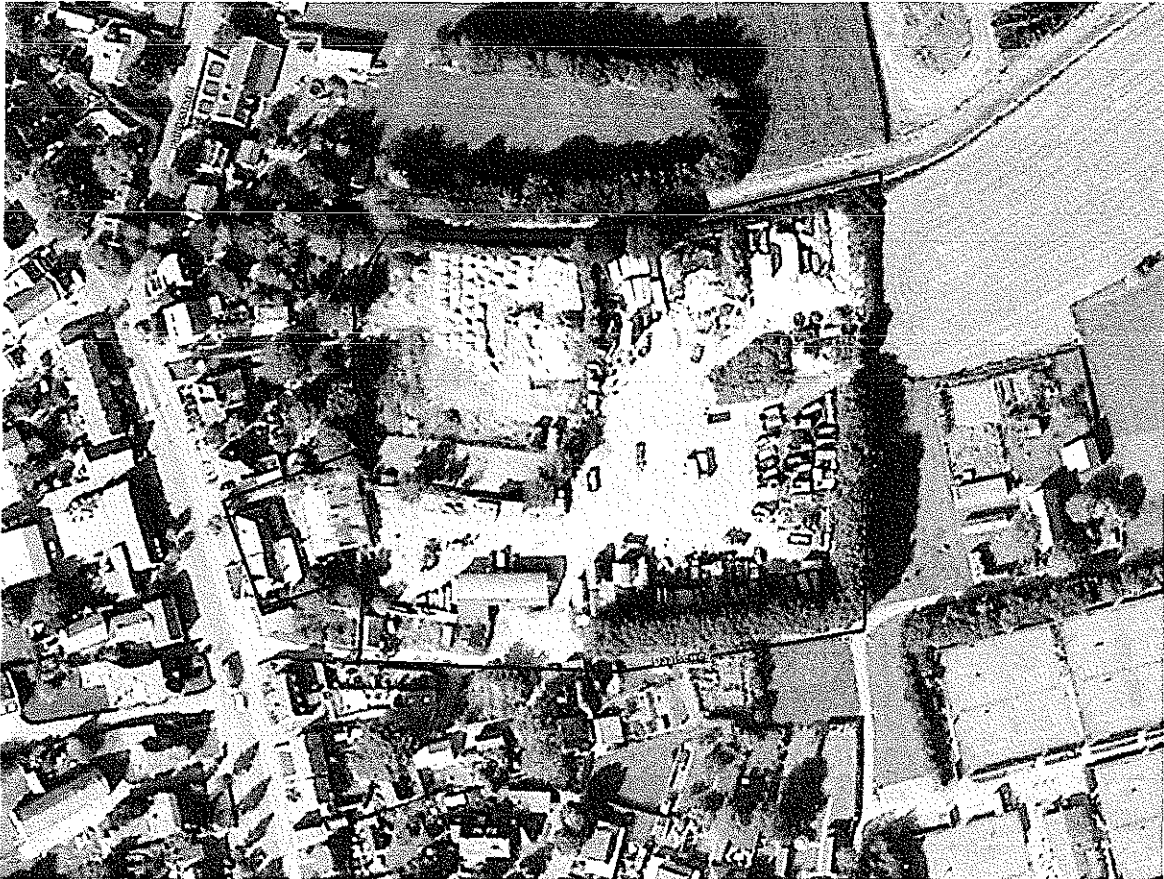
Gebiedsbeschrijving

huidige situatie

Het plangebied betreft een bedrijfslocatie ten noorden van de Daalseweg, grenzend aan de bebouwde kern van Oerle, gemeente Veldhoven.

Op de locatie is Oliehandel Schippers gevestigd. Op het terrein staan diverse loodsen, schuren en zeecontainers. Ook zijn er plaatsen voor grondopslag. Het woonhuis en de schuur behoren ook tot de planlocatie. De locatie is volledig omheind met plaatmateriaal. Op de planlocatie staan enkele groenstructuren, zoals struiken en bomen.

Waterstructuren ontbreken op de planlocatie zelf. Ten noorden van de planlocatie ligt een waterloop.

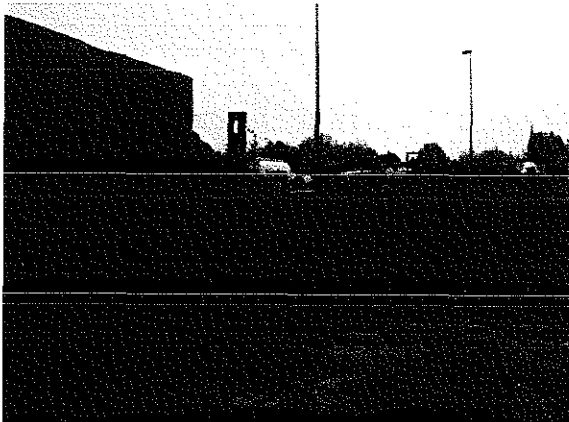

Afbeelding 1: ligging plangebied (bron: Google Earth)

toekomstige situatie en benodigde ingrepen

Men is voornemens woningbouw te realiseren op de locatie. De aanwezige bebouwing dient te worden gesloopt en de aanwezige groenstructuren zullen worden verwijderd.

Werkwijze

vleermuizen

Er hebben een twee avondbezoeken en een ochtendbezoek plaatsgevonden. In de vooravond van 13 mei 2009 heeft een uitgebreide visuele inspectie van de groenstructuren en de bebouwing aan binnen en buitenzijde plaatsgevonden.

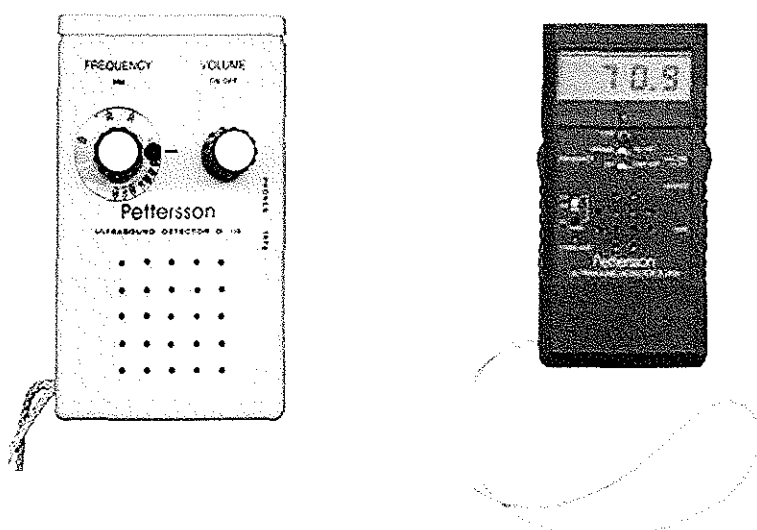
De avond- en ochtendbezoeken zijn onder te verdelen in drie onderzoeksrondes die samenhangen met specifieke activiteiten:

- ronde 1: april-mei: vaststellen aanwezigheid paarverblijfplaatsen grootvleermuizen
- ronde 2: juni - juli: vaststellen aanwezigheid kraam- en zomerverblijfplaatsen boom- en gebouwbewonende vleermuizen en vliegroutes
- ronde 3: augustus - september: vaststellen paarverblijfplaatsen boom- en gebouwbewonende vleermuizen

datum	temperatuur	omstandigheden	luchtdruk hPa	tijd
13 mei 2009	13 °C	onbewolkt, windstil, droog, vliegende insecten	1010,3	21:00 - 0:30
30 jul 2009	20 °C	licht bewolkt, windstil, droog, vliegende insecten	1014,1	21:00 - 0:30
10 aug 2009	17 °C	halfbewolkt, droog, vliegende insecten	1015	05:00 - 08:00

Tabel 1: overzicht avond en ochtendbezoeken

Het onderzoek is gedaan op basis van zichtwaarnemingen en waarnemingen van het ultrasone geluid van vleermuizen met behulp van bat-detectors. Er is gebruik gemaakt van een heterodyne batdetector van het type Pettersson D100 en een heterodyne bat detector met time-expansion (Pettersson D240x). Van moeilijk determineerbare soorten kon het geluid worden opgenomen voor analyse achteraf.

Afbeelding 3 : gebruikte batdetectors Pettersson D100 (links) en D240x (rechts).

Tijdens de avondbezoeken is in de schemering en duister (21:00 tot 0:30) speciaal gelet op in- of uitvliegende of rondvliegende dieren rond bebouwing en oudere bomen. De meeste vleermuizen verlaten hun verblijfplaats vlak na zonsondergang of in de anderhalf uur daarna. Daarnaast is gekeken naar vleermuisactiviteit in de nabije omgeving. De weersomstandigheden waren op alle drie de bezoeken geschikt voor vleermuis-onderzoek (droog, geen wind en temperatuur boven de 10 C). Er waren vliegende insecten aanwezig rond straatverlichting en boven begroeiing.

Tijdens het ochtendbezoek is eveneens gezocht naar in- of uitvliegende of zwermende dieren. Daarnaast is getracht fourageergebieden en trekroutes te registreren en zodoende de functie van het plangebied voor vleermuizen in kaart te brengen.

Bij de uitvoering is zoveel mogelijk het recente protocol van 2 april 2009 voor vleermuisonderzoek aangehouden.

In de vooravond is bij ieder bezoek het gebied visueel bij licht onderzocht. Alle mogelijke holtes en ruimtes zijn hierbij gecontroleerd.

Wet- en regelgeving

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen en uilen genieten strikte bescherming onder de Flora- en faunawet. De wet is aangevuld met een Algemene Maatregel van Bestuur met betrekking tot artikel 75 aangaande de vrijstellingen van de verbodsbepalingen.

Alle inheemse soorten vleermuizen en vogels zijn opgenomen in tabel 3 van bijlage 1 van de AMvB en zijn daarmee strikt beschermd. De wet kent ten aanzien van deze soorten een zorgplicht en verbodsbepalingen.

De Flora- en faunawet gaat uit van het 'nee tenzij'-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is een uitzondering. De wet vereist dat zorgvuldig met dieren wordt omgegaan, de zogeheten 'zorgplicht'.

Voor inheemse diersoorten zijn er, naast de zorgplicht ook verschillende verbodsbepalingen van toepassing, beschreven in art. 9 t/m 12 van de Flora- en faunawet.

Het is ondermeer verboden verblijfplaatsen van vleermuizen en uilen, ook als die alleen periodiek gebruikt worden, te verwijderen, te vernietigen of ongeschikt te maken.

Het is eveneens verboden de functionaliteit van een vaste rust- of verblijfplaats aan te tasten door aantasting van essentiële vliegroutes en/of foeragegebieden.

Voor soorten van de Flora- en faunawet die in tabel 3 worden genoemd, kan na een uitgebreide toets een ontheffingsaanvraag ingediend worden om die activiteiten toch uit te mogen voeren.

De zorgplicht en de plicht tot voorkomen, beperken of ongedaan maken (vermijden, mitigeren en compenseren) blijft gelden, maar ontheffing van de verbodsbepalingen kan onder voorwaarden worden verleend wanneer er geen alternatief bestaat voor de ingreep en er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de 'populaties van de soort' in hun natuurlijke habitat.

Het verlenen van een ontheffing is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

Resultaten

inspectie bebouwing

De bebouwing is op 13 mei 2009 uitvoerig gecontroleerd op sporen die duiden op de aanwezigheid van vaste verblijfslocaties voor vleermuizen of ruimtes die hiervoor geschikt zouden kunnen zijn. Afgezien van huismuisenkeutels zijn er geen andere uitwerpselen aangetroffen op de tussen- en zolderruimtes. Alle vloerdelen en balken zijn onderzocht op het voorkomen van uitwerpselen, dode dieren en prooiresten. De bebouwing was ten tijde van de inspecties niet in het gebruik als vaste verblijfslocatie voor beschermde soorten, specifiek gebouwbewonende vleermuizen.

Afbeelding 4: inspectie binnenzijde bebouwing

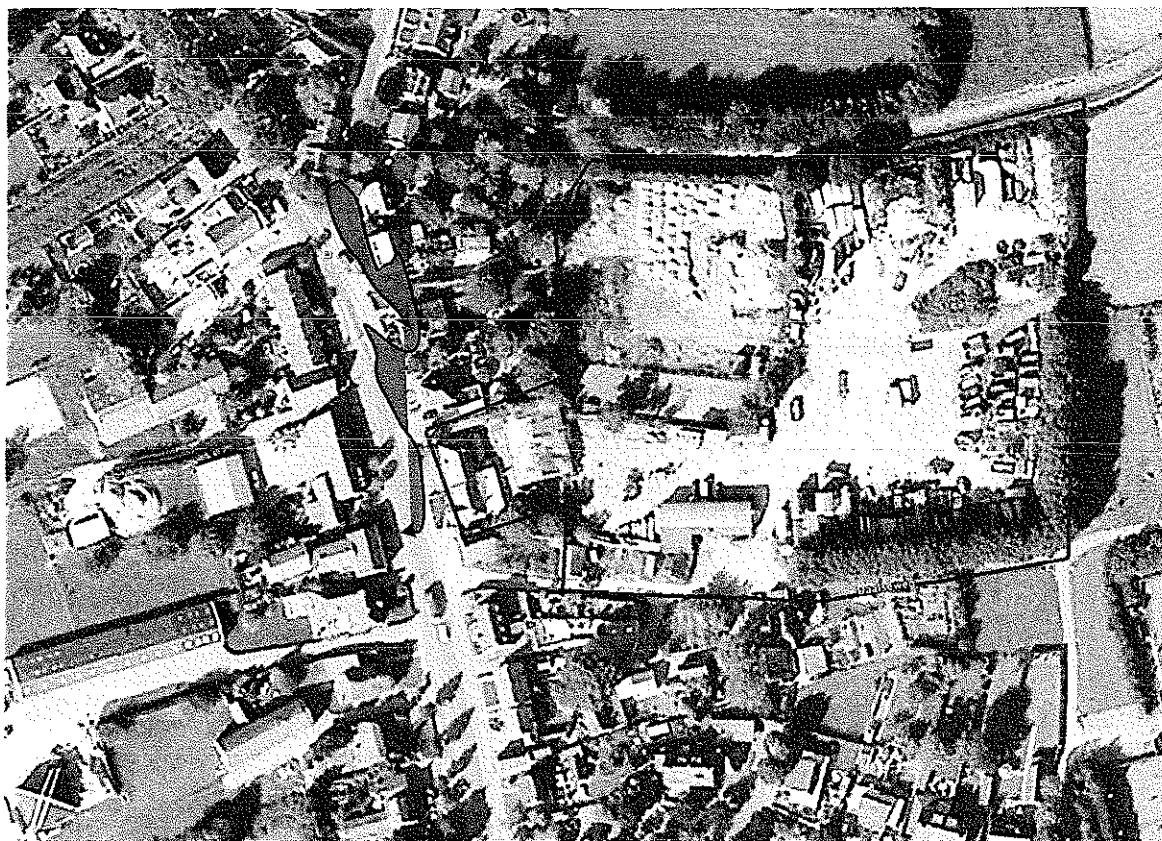

batdetectoronderzoek

De eerste avondronde met batdetector is uitgevoerd op 13 mei 2009. Hierbij is met nadruk gelet op het mogelijk voorkomen van Grootoorvleermuizen. Deze werden niet aangetroffen tijdens de avondinspectie. Om een beter beeld van de omgeving te krijgen is ook de omgeving met batdetector onderzocht.

Er werd een solitair fouragerende Gewone dwergvleermuis waargenomen langs de rand van de planlocatie en in de Oude Kerkstraat. Het dier verplaatste zich hoofdzakelijk langs de lijnvormige groenstructuur met straatverlichting in de Oude Kerkstraat.

Er zijn geen zwermende of uitvliegende dieren waargenomen bij of rondom de te slopen bebouwing.

Afbeelding 5: fouragerende dwergvleermuis

Het avondbezoek van 30 juli en het ochtendbezoek van 10 augustus leverden praktisch hetzelfde beeld op. Bij deze rondes werden maximaal twee gewone dwergvleermuizen tegelijk jagend waargenomen. Het jachtbiotoop kon in deze rondes beter in kaart worden gebracht.

De dieren lijken geen functioneel gebruik te maken van de planlocatie zelf. Het gebruik concentreert zich tot de Oude Kerkstraat en dan met name de straatverlichting in combinatie met de bomen. Opvallend is dat de dieren ver moeten vliegen voor enige voedselopbrengst; de momenten van waarnemingen liggen soms enige minuten uiteen. Dit geeft het beeld van een groot jachtbiotoop met vele elementen. Dit verklaard wellicht de lage dichtheden van jagende dieren.

De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is de meest algemene vleermuissoort van Nederland en één van de kleinste (gewicht 3,5 tot 8 gram, spanwijdte 18 tot 24 centimeter).

Het dier is een cultuurvolger en maakt gebruik van veel verschillende elementen uit het landschap. Zowel bossen als de stedelijke omgeving behoren tot de biotoop, evenals parken, lanen, struwelen en waterpartijen. De soort is gebouwbewonend. Als schuilplaatsen worden vaak spouwmuren en ruimtes onder dakpannen gebruikt. Straatverlichting wordt vaak gebruikt om bij te jagen. Met de bat-detector ligt de piekfrequentie om gewone dwergvleermuis waar te nemen tussen de 45 en 50 kHz.

Conclusie

Er zijn geen vaste rust-, verblijfs-, overwinterings- en voortplantingslocaties van vleermuizen aangetroffen. Uitvliegende of zwermende dieren zijn niet waargenomen.

Ook zijn er geen sporen die hierop duiden, aangetroffen op de planlocatie. Zowel het de inspectie met het sporenonderzoek als de avond- en ochtendbezoeken met batdetector, wijzen hierop.

Er zijn twee fouragerende dieren gewone dwergvleermuizen waargenomen langs het plangebied aan de Oude Kerkstraat. De planlocatie maakt onderdeel uit van een veel groter jachtgebied en er in de omgeving is genoeg potentieel jachtgebied voor gewone dwergvleermuis voorhanden. Het plangebied zelf heeft geen substantiële functie als fourageergebied voor vleermuizen.

Ook liggen er geen lijnvormige landschapselementen op de planlocatie zelf die van belang zijn als ondersteuning voor vaste vlieg- trekroutes.

Ruimtelijke ingrepen in het plangebied hebben door het ontbreken van vaste verblijfs- en gebruiksplaatsen voor vleermuizen geen nadelige effecten op de instandhouding van de lokale populaties. Een ontheffing op de Flora- en faunawet is derhalve niet vereist.

Bronnen

www.brabant.nl

www.natuurloket.nl

www9.minlnv.nl

www.ravon.nl

Boye, P. et al., *Fledermäuse und Fledermausschutz in Deutschland*, Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 1999.

Broekhuizen, S., et al., *Atlas van de Nederlandse Zoogdieren*, KNNV, Utrecht, 1992.

Diepenbeek, A. van, *Veldgids diersporen*, KNNV, Utrecht, 1999.

Dietz, C. et al., *Handbuch der Fledermäuse Europas und Nordwestafrikas*, Kosmos, 2007.

Dietz, M. et al. *Von Fledermäusen und Menschen*, Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 2002.

Janssen, R. en J. Buys, *Inventarisatie van vleermuizen op kerkzolders, een handleiding*, 2001.

Kapteyn, K., *Vleermuizen in het landschap*, Schuyt & Co, 1995.

Limpens, H., et al., *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV, Utrecht, 1997.

Simon, M. et al. *Ecology and Conservation of Bats in Villages and Towns*, Bundesamt für Naturschutz, Bonn, 2004.

Twisk, P., et al., *Zoogdieren van West-Europa*, KNNV, Utrecht, 1994.

Twisk, P. en H. Limpens, *een thuis voor de vleermuis*, Provincie Noord-Brabant, Den Bosch, 2006.

